

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

кафедра теорії права та кримінально-процесуальної діяльності факультету правоохоронної діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК 31 «СУДОВА МЕДИЦИНА І СУДОВА ПСИХІАТРІЯ»**

ОПП «Право»

Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	08 Право
Спеціальність:	081 Право
Кваліфікація:	бакалавр права
Форма навчання:	денна

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри
Протокол від «___» _____ 20_ року №

Начальник кафедри
теорії права та кримінально-процесуальної
діяльності

(військове звання, підпис, ім'я та прізвище)

«___» _____ 2020 року

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Мета. Навчальна дисципліна «Судова медицина та судова психіатрія» передбачає вивчення питань, що виникають в процесі розслідування кримінальних справ щодо призначення та проведення експертиз, використання на практиці висновків цих експертиз для побудови слідчих версій та ін.

Метою вивчення навчальної дисципліни є: засвоєння знань з основ судової медицини, травматології, можливостей та меж судово-медичної експертизи та засвоєння знань з основ судової психіатрії, можливостей та меж судово-психіатричної експертизи.

Завданнями викладання судової медицини та судової психіатрії у вищих юридичних навчальних закладах є:

- навчання курсантів правильному складанню питань, які виносяться на вирішення перед судово-медичною експертизою;
- вироблення вмінь об'єктивно оцінювати висновки судово-медичної експертизи з подальшим використанням отриманих нею даних в своїй практичній діяльності;
- ознайомлення з організацією і методикою проведення судово-медичних експертиз потерпілих, обвинувачених та інших осіб, трупа, речових доказів і за матеріалами цивільних і кримінальних справ;
- ознайомлення з досвідом роботи і досягненнями місцевих судово-медичних закладів.

Зміст навчальної дисципліни.

Модуль 1.

ТЕМА 1. Предмет, метод і завдання судової медицини. Правові, процесуальні та організаційні основи судово-медичної експертизи

ТЕМА 2. Механічні пошкодження. Смерть від кисневого голодування.

ТЕМА 3. Смерть, трупні зміни та судово-медичне дослідження трупа

ТЕМА 4. Судово-медична експертиза живих людей

Модуль 2

ТЕМА 5. Процесуальні та організаційні основи проведення судово-психіатричної експертизи

ТЕМА 6. Загальні положення вивчення психічного стану особи

ТЕМА 7. Загальні положення про психічні захворювання. Симптоматика психічних розладів

Запланована навчальна діяльність: лекції – 14 год., практичні заняття – 6 год., семінарські заняття – 20 год., контрольна робота – 4 год., підсумковий контроль – 4 год., індивідуальна робота – 32 год., самостійна робота – 40 год.; разом – 120 год.

Форми (методи) навчання: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (тренінгів, майстер-класів, практикумів, пояснювальний метод, метод демонстраційний,), семінарські заняття (опитувально-відповідальний метод, письмове експрес-опитування, усне експрес-опитування, підготовка реферативних доповідей, дискусійний метод, залучення до обговорення проблемних питань широкого кола учасників), самостійна робота (індивідуальні завдання).

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, письмове опитування, звіт лабораторних робіт, курсова робота, підсумковий контрольний захід.

Вид семестрового контролю: диференційований залік

Навчальні ресурси:

1. Марчук А. І. Судова медицина: Курс лекцій: Навч. Посібник. – К.: Генеза, 1997. – 144 с.
2. Судова медицина: підручник. – Вид. 3-тє, доп. та перероб./ За заг. ред.. Лісового А.С., Голубовича Л.Л. – К.:Атіка, 2008. – 484 с. [+32 іл.]
3. Колесник В. А. Судова психіатрія: Курс лекцій. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 128 с.

Викладач: згідно форми А-4.03.

Курс	Семестр	Кількість кредитів	Кількість годин				Форми підсумкового контролю			
			Загальна	аудиторна	Індивідуальна робота	Індивідуальна робота	Залік	Курсова	Семінар	Залік
				Аудиторна робота	Індивідуальна робота	Залік	Курсова	Семінар	Залік	

					лекції	семінари	практичні заняття	Контрольна робота	підсумковий контроль	Усього	реферат				
за денною формою навчання															
4	8														
Усього за дисципліну		4	90	48	14	20	6	4	4	22	22	20		+	

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.2; МН3.6; МН4.1; МН4.2.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.2; МК2.4; МК2.6; МК 3.1; МК3.2; МК3.3; МК4.1; МК 4.1; МК4.3; МК4.4.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ СТУДЕНТАМИ

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування у курсантів (слухачів, студентів) наступних **програмних компетентностей**:

А) загальні компетентності:

ЗК-1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-3 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-5 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-6 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-9 Здатність працювати в команді.

ЗК-10 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-11 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-12 Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК-13 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК-14 Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

ЗК-15 Прагнення до збереження навколишнього середовища

Б) Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК-1 Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

ФК-2 Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів

ФК-3 Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи

ФК-4 Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

ФК-5 Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

ФК-6 Знання і розуміння основ права Європейського Союзу.

ФК-7 Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

ФК-8 Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

ФК-9 Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів.

ФК-10 Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання.

ФК-11 Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

ФК-12 Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

ФК-13 Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

ФК-14 Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

ФК-15 Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

ФК-16 Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

ФК-17 Володіти основами психологічних знань, технологіями творчого психологічного мислення, психологічним інструментарієм дослідження особистості та малих соціальних груп

ФК-18 Здатність аналізувати та застосовувати на практиці психологічні прийоми в професійному спілкуванні. Розуміння психологічних процесів під час вчинення юридичних дій.

ФК-19 Розуміння сучасних можливостей, функцій та завдань судової медицини і судової психіатрії, методів та методики судової медицини і судової психіатрії, закономірностей виникнення слідів, збору та дослідження слідів медично-біологічного характеру.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення студентами наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН-3 Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН-4 Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
ПРН-6 Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.

ПРН-3 Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.
Знання: законодавства, яке регулює процес організації навчання.
Розуміння: змісту відповідних норм законодавства про освіту.
Застосування: законодавства, яке регламентує порядок проведення самоосвіти.
Аналіз: змісту відповідних норм законодавства.
Синтез: прийняття індивідуального рішення як результату діяльності з питань реалізації законодавства.
Оцінювання: діяльності громадських організацій на предмет її відповідності нормам законодавства, яке регламентує діяльність правоохоронних органів та органів досудового розслідування.

ПРН-4 Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
Знання: правові, процесуальні та організаційні основи судово-медичної експертизи.
Розуміння: вивчений матеріал, тобто уміти не тільки пояснити але й наводити конкретні приклади факти, правила, принципи; перетворити словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань. Принципів, на яких ґрунтується процес кваліфікації кримінальних правопорушень.
Застосування: положень законодавства, яке регламентує порядок проведення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз..
Аналіз: норми законодавства, судової практики в сфері здійснення експертиз у кримінальному процесі. .
Синтез: знань про правовий статус особи в кримінальному процесі.
Оцінювання: змісту діяльності експертів у кримінальному, цивільному, адміністративному процесі.

ПРН-6 Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.
Знання: правові, процесуальні та організаційні основи судово-медичної експертизи.
Розуміння: вивчений матеріал, тобто уміти не тільки пояснити але й наводити конкретні приклади факти, правила, принципи; перетворити словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань. Принципів, на яких ґрунтується процес кваліфікації кримінальних правопорушень.
Застосування: положень законодавства, яке регламентує порядок проведення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз..
Аналіз: норми законодавства, судової практики в сфері здійснення експертиз у кримінальному процесі. .
Синтез: знань про правовий статус особи в кримінальному процесі.

Оцінювання: змісту діяльності експертів у кримінальному, цивільному, адміністративному процесах.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

№ теми	Найменування тем	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин				Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4			
1	Предмет, метод і завдання судової медицини. Правові, процесуальні та організаційні основи судово-медичної експертизи	4	Лз2	Сз2			9	1/1-2л, 1/2-2Сз, 2/1-2л, 2/2-4с,	10
2	Механічні пошкодження. Смерть від кисневого голодування	6	Лз2	Сз4			10	3/1-2л, 3/2-2сз, 3/3-6пр, 4/1-2л, 4/2-4с,	16
3	Смерть, трупні зміни, судово-медичне дослідження трупа	10	Лз2	Сз2	Пз6		11	4/3-2 пр, 5/2-2с, 6/1-2л, 6/2-2с,	8
4	Судова медична експертиза живих людей. Речові докази біологічного походження	8	Лз2	Сз4	Кр2		12	7/1-2л, 7/2-2с,	4
5	Предмет та завдання судової психіатрії. Організація судово-психіатричної експертизи в Україні	2		Сз2			1	8/1-2л, 8/2-2с, 8/3-2Кр	6
6	Процесуальні та організаційні основи проведення судово-психіатричної експертизи	4	Лз2	Сз2			2	ДЗ-4	4
7	Загальні положення вивчення психічного стану особи	4	Лз2	Сз2					
8	Загальні положення про психічні захворювання. Симптоматика психічних розладів	6	Лз2	Сз2	Кр2				
	Диференційований залік	4	ДЗ4						
	Усього	48							

Умовні скорочення:

Лекція – Л; Практичне заняття – Пз;; Семінарське заняття – Сз; Контрольна робота – Кр;

Диференційований залік - ДЗ : Заняття, що обов'язкові для оцінювання - 3/2-2лб

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні запитання	Література
				4 курс	
				8 семестр	
				МОДУЛЬ № 1 СУДОВА МЕДИЦИНА	
1			6	ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ І ЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ.	
	1	Семінар	2	<i>Загальні положення судової медицини</i> 1. Предмет і завдання судової медицини 2. Структура судової психіатрії в Україні. 3. Історичні етапи розвитку судової медицини та психіатрії.	[1.2] [1.3] [2.1] ст. 4-11 [3.3] ст. 4-24 [3.6] ст. 3.5
2	1	Семінар	2	<i>Правові та процесуальні основи судово-медичної та психіатричної експертизи</i> 1. Поняття судово – медичної та психіатричної експертизи 2. Об'єкти експертизи та місце її проведення 3. Процесуальні основи проведення судово – медичної та психіатричної експертизи 4. Види судово – медичних та психіатричних експертиз	[1.2] [1.3] [2.1] ст. 4-11 [3.3] ст. 4-24 [3.6] ст. 3.5
		Самостійна робота	2	1. Використання судово-медичних знань у розкритті та розслідуванні злочинів 2. Судово-медична експертиза, її правові, процесуальні та організаційні підстави 3. Структура судово – медичної та психіатричної служби в Україні	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні запитання	Література
3			10	МЕХАНІЧНІ ПОШКОДЖЕННЯ. СМЕРТЬ ВІД КИСНЕВОГО ГОЛОДУВАННЯ	
	1	Лекція	2	<i>Загальна характеристика механічних пошкоджень</i> 1. Класифікація механічних ушкоджень та їх ознаки 3. Особливості ушкоджень при механічних травмах 3. Гостре кисневе голодування, його види. Загальноасфіксичні ознаки смерті 1. Вплив отрути на організм людини	[2.1] ст. 4-11 [3.1] ст. 85-124 [3.2] ст. 14-98 [3.3] ст. 25-51 [3.5] ст. 545-606 [3.6] ст. 192
	2	Лекція	2	Вплив отрути на організм людини, кисневе голодування, ушкодження і смерть від дії межових температур та ураження електричним струмом 1. Поняття і види гострого кисневого голодування 2. Механічна асфіксія, її види, стадії прижиттєвого перебігу 3. Дія отрути на організм людини 4. Ушкодження від дії межових температур та ураження електричним струмом	[2.1] ст. 63-72; 91-107 [3.1] ст. 70-112; 146-147 [3.2] ст. 89-104, 138-162 [3.3] ст. 25-51
	3	Семінар	2	<i>Поняття та види механічних пошкоджень</i> 1. Травми і травматизм 2. Медична класифікація механічних пошкоджень 3. Види травм та їх характеристика	
		Самостійна робота	4	1. Механічні ушкодження тупими та гострими предметами 2. Транспортна травма 3. Вогнепальні ушкодження 4. Травми і травматизм 5. Медична класифікація механічних пошкоджень 6. Види травм та їх характеристика	[2.1] ст. 4-11 [3.1] ст. 85-124 [3.2] ст. 14-98 [3.3] ст. 25-51 [3.5] ст. 545-606 [3.6] ст. 192

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні запитання	Література
4			14	СМЕРТЬ, ТРУПНІ ЗМІНИ ТА СУДОВО-МЕДИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТРУПА	
	1	Лекція	2	Смерть і трупні зміни 1. Умирання і смерть. Класифікація смерті 2. Посмертні трупні зміни 3. Огляд трупа на місці події 4. Судово-медичне дослідження трупа	[2.1] ст. 63-72, 91-107; [3.1] ст. 175-248; [3.2] ст. 166-216, [3.3] ст. 96-147; [3.5] ст. 512; [3.6] ст.6-11
	2	Лекція	2	Помирання і смерть 1. Смерть і трупні зміни 2. Огляд трупа на місці його виявлення 3. Процесуальний порядок судово-медичного дослідження трупа	[2.1] ст. 63-72, 91-107; [3.1] ст. 175-248; [3.2] ст. 166-216, [3.3] ст. 96-147; [3.5] с. 512; [3.6] ст. 6-11
	3	Практичне заняття	6	Судово-медичне дослідження трупа 1. Дослідження трупа в установах судово-медичної експертизи 2. Складання акту судово-медичного дослідження трупа	[2.1] ст. 63-72, 91-107, [3.1] ст. 175-248; [3.2] ст. 166-216, [3.3] ст. 96-147; [3.5] ст. 512; [3.6] ст. 6-11
		Самостійна робота	4	1. Смерть і трупні зміни 2. Судово-медичне дослідження трупа	[2.1] ст. 63-72, 91-107; [3.1] ст. 175-248; [3.2] ст. 166-216, [3.3] ст. 96-147; [3.5] ст. 512; [3.6] ст. 6-11

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні запитання	Література
5			28	СУДОВО-МЕДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА ЖИВИХ ЛЮДЕЙ. РЕЧОВІ ДОКАЗИ БІОЛОГІЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ	
	1	Лекція	2	<i>Судово-медична експертиза живих людей</i> 1. Поняття, підстави та порядок судово-медичної експертизи живих людей 2. Класифікація і правила визначення ступеню тяжкості тілесних ушкоджень 3. Судово-медична експертиза статевих станів	[1.2], [1.3] [2.1] ст. 125-142 [3.1] ст. 248-277 [3.2] ст. 217-240 [3.3] ст. 512 [3.6] ст.102-128
	2	Семінар	4	<i>Поняття та порядок проведення судово-медичної експертизи живих осіб</i> 1. Поняття та порядок судово-медичної експертизи потерпілих, обвинувачених та інших осіб 2. Порядок визначення ступеню тяжкості тілесних ушкоджень 3. Судово-медичне визначення віку	[1.2], [1.3] [2.1] ст. 125-142 [3.1] ст. 248-277 [3.2] ст. 217-240 [3.3] ст. 512 [3.6] ст.102-128
		Контрольна робота	2	<i>Модульний контроль №1</i> <i>Питання контрольної роботи тема 1-4</i>	
		Індивідуальна робота	12	<i>Підготовка та написання реферативного повідомлення.</i>	
		Самостійна робота	6	1. Експертиза стану здоров'я, штучних хвороб та самоушкоджень 2. Експертиза статевих злочинів	[1.2], [1.3] [2.1] ст. 125-142 [3.1] ст. 248-277 [3.2] ст. 217-240 [3.3] ст. 512 [3.6] ст.102-128

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні запитання	Література
				МОДУЛЬ № 2 СУДОВА ПСИХІАТРІЯ	
6			6	ПРЕДМЕТ ТА ЗАВДАННЯ СУДОВОЇ ПСИХІАТРІЇ. ОРГАНІЗАЦІЯ СУДОВО-ПСИХІАТРИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В УКРАЇНІ	
	1	Лекція	2	Призначення судово-психіатричної експертизи 1. Підстави для призначення судово-психіатричної експертизи, види її. 2. Судово-психіатрична експертиза свідків, потерпілих, засуджених 3. Підстави призначення судово-психіатричної експертизи в цивільному процесі, поняття “правоздатності”, “дієздатності”, “недієздатності”.	[1.4] [2.3] ст. 5-22 [3.4] ст. 1-37
	2	Семінарське заняття	2	Психіатрична експертиза учасників судового процесу 1. Психіатрична експертиза обвинувачуваних. 2. Поняття осудності, обмеженої осудності та неосудності. Критерії неосудності. 3. Питання для судово – психіатричної експертизи. 4. Експертиза свідків. 5. Питання недієздатності психічно хворих.	[1.4] [2.3] ст. 5-22 [3.4] ст. 1-37
		Самостійна робота	2	1. Предмет і завдання судової психіатрії 2. Історичні етапи становлення судової психіатрії в Україні	[1.4] [2.3] ст. 5-22 [3.4] ст. 1-37

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні запитання	Література
7			10	ПРОЦЕСУАЛЬНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-ПСИХІАТРИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	
	1	Лекція	2	Правовий статус та організаційні основи судово-психіатричної експертизи в Україні 1. Процесуальні та організаційні основи для призначення судово-психіатричної експертизи 2. Права та обов'язки експерта-психіатра 3. Висновок судово-психіатричної експертизи і його оцінка слідством і судом	[1.2], [1.3] [2.3] ст. 5-22 [3.4] ст. 15-37
	2	Семінар	2	Основи призначення та проведення судово-психіатричної експертизи 1. Повноваження експерта-психіатра 2. Види судово-психіатричної експертизи 3. Процесуальні та організаційні основи для призначення судово-психіатричної експертизи	[1.2], [1.3] [2.3] ст. 5-22 [3.4] ст. 15-37
		Самостійна робота	6	1. Питання, які вирішуються судово-психіатричними експертизами 2. Питання, які вирішуються судово-психіатричними експертизами 2. Акт судово-психіатричної експертизи, його зміст, структура	[1.2], [1.3] [2.3] ст. 5-22 [3.4] ст. 15-37

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні запитання	Література
8			10	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВИВЧЕННЯ ПСИХІЧНОГО СТАНУ ОСОБИ	
	1	Лекція	2	<i>Загальні положення осудності при судово-психіатричній експертизі</i> 1. Поняття осудності та неосудності 2. Формула неосудності 3. Судово-психіатрична оцінка психічних захворювань, які виникли після скоєння злочину 4. Примусові заходи медичного характеру	[2.3] ст. 23-46 [3.4] ст. 38-48
	2	Семінар	2	<i>Питання осудності при проведенні судово-психіатричної експертизи</i> 1. Поняття осудності та неосудності 2. Судово-психіатрична оцінка психічних захворювань, які виникли після скоєння злочину 3. Порядок застосування примусових заходів медичного характеру	[2.3] ст. 23-46 [3.4] ст. 38-48
		Самостійна робота	6	1. Юридичний та медичний критерії психічних розладів особи під час вчинення дій, за які передбачена кримінальна відповідальність 2. Юридичний і медичний критерії психічних розладів особи, що настали після вчинення злочину 3. Підстави застосування примусових заходів медичного характеру	[2.3] ст. 23-46 [3.4] ст. 38-48

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні запитання	Література
9			28	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПСИХІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ. СИМПТОМАТИКА ПСИХІЧНИХ РОЗЛАДІВ	
	1	Лекція	2	<i>Загальні положення про психічні захворювання</i> 1. Побудова нервової системи та психічна діяльність людини 2. Розлади сприйняття: галюцинації та її види, розлади мислення та пам'яті. Розлад свідомості 3. Причини психічних захворювань. Поняття хронічної хвороби, дефекту, ремісії, світлого проміжку	[2.3] ст.47-126 [3.4] ст. 146-366
	2	Семінар	2	<i>Поняття психічного захворювання та його симптоматика</i> 1. Побудова нервової системи та вища нервова діяльність 2. Розлади сприйняття: галюцинації та її види 3. Розлади мислення, пам'яті та свідомості 4. Алкогольна залежність та алкогольні психози	[2.3] ст.47-126 [3.4] ст. 146-366
		Самостійна робота	6	1. Розлад сприйняття: галюцинації та її види 2. Розлад мислення та пам'яті 3. Шизофренія. Епілепсія. Маніакально-депресивний психоз 4. Психопатії. Розлади потягів та реактивні стани	[2.3] ст.47-126 [3.4] ст. 146-366
		Контрольна робота	2	Модульний контроль №2 Питання контрольної роботи	
		Індивідуальне завдання (реферат)	10	Виконання реферату за заданою тематикою	[1.3] [2.1] ст. 2-62 [3.1] ст. 5-124 [3.2] ст. 2-304 [3.5] ст. 3-512 [3.6] ст.2-156
		Диференційований залік	4		
		Усього за семестр	90		
		Усього за рік	90		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Нормативно-правові акти

- 1.1 Кримінальний кодекс України: Офіційний текст [текст] : - К. Юрінком Інтер, 2001. – 240 с.
- 1.2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року // Голос України. – 2012. – 19 травня (№ 90-91).
- 1.3. Про судову експертизу : Закон України від 25 лютого 1994 року// ВВР № 4038-ХІІ (із змінами від 9 вересня 2004 р.№ 1992-IV).
- 1.4. Про психіатричну допомогу : Закон України від 22 лютого 2000 року// ВВР № 1489-ІІІ (із змінами 9.12.2003 р. № 1364-IV).
- 1.5. Про судову практику по застосуванню примусових заходів медичного характеру : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 19 березня 1982 р. (із змінами від 4 червня 1993 р.)

2. Базова

- 2.1. Марчук А. І. Судова медицина: Курс лекцій: Навч. Посібник. – К.: Генеза, 1997. – 144 с.
- 2.2. Судова медицина: підручник. – Вид. 3-тє, доп. та перероб./ За заг. ред.. Лісового А.С., Голубовича Л.Л. – К.:Атіка, 2008. – 484 с. [+32 іл.]
- 2.3. Колесник В. А. Судова психіатрія: Курс лекцій. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 128 с.

3. Допоміжна

- 3.1. Самищенко С.С. Судебная медицина: Учебник для юридических вузов. – М.: Право и Закон, 1996. – 432 с. (с ил.)
- 3.2. Судебная медицина. Учебник для вузов. Под общей редакцией доктора медицинских наук, директора Республиканского центра судебно-медицинской экспертизы Министерства здравоохранения Российской Федерации, профессора В.В.Томилина. – М.: Издательская группа ИНФРА-М-НОРМА, 1996 г.- 376 с.
- 3.3. Волков В.Н., Датий А.В. Судебная медицина: курс лекций. – М.: Юристъ, 1997 г. – 334 с.
- 3.4. Жариков Н.М., Морозов Г.В., Хритинин Д.Ф. Судебная психиатрия. Учебник для вузов. Под общей редакцией академика Российской академии медицинских наук Г.В. Морозова. – М.: Издательская группа ИНФРА-М-НОРМА, 1997. – 432 с.
- 3.5. Атлас по судебной медицине/ Солохин А.А., Крюков В.Н., Ширинский П.П., Пиголкин Ю.И.; под ред. А.А. Солохина. – М.: Медицина, 1998. – 512 с.: ил.
- 3.6. Тагаев Н.Н. Судебно-медицинская экспертиза в уголовном и гражданском судопроизводстве: Учебное пособие. – Х.: Фирма «Консум», 1998. – 192 с.

4. Інформаційні ресурси

- 4.1. http://10.241.24.195/page_lib.php - Судова медицина та судова психіатрія (Електронний ресурс) : курс лекцій / уклад. В.О. Корольов. – Хмельницький : НАДПСУ, 2014. – 136 с.

1. <http://www.zakon.rada.gov.ua> – Верховна Рада України, нормативні акти

2. <http://www.kmu.gov.ua/> - Урядовий портал.

3. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України

- 4 <http://www.ccu.gov.ua/> - Конституційний суд України

5. www.nbuv.gov.ua - Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського

6. <http://jur-academy.kharkov.ua/освіта/бібліотека/> - бібліотека Національної Юридичної академії ім. Ярослава

Мудрого

7. <http://dpsu.gov.ua/ua> - Офіційний сайт Державної прикордонної служби України
8. <http://pidruchniki.ws> - українські підручники
9. http://10.241.24.195/page_lib.php - Сорока АЗ. Криміналістика (Електронний ресурс) : курс лекцій. – Хмельницький : НАДПСУ, 2014. – 159 с.
10. 10.241.24.9 – модульне середовище

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право;
 - надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
 - контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.
- Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
 - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
 - дотримання норм законодавства про авторське право;
 - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А

Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Словесні методи	
МН 1.1	Лекція
МН 1.2	Розповідь
МН 1.3	Пояснення
МН 1.4	Бесіда
МН 1.5	Інструктаж
МН 1.6	Дискусія
МН 1.7	Диспут
2. Наочні методи	
МН 2.1	Демонстрація
МН 2.2	Ілюстрація
МН 2.3	Спостереження
3. Практичні методи	
МН 3.1	Лабораторна робота
МН 3.2	Практична робота
МН 3.3	Пробні вправи
МН 3.4	Творчі вправи
МН 3.5	Усні вправи
МН 3.6	Практичні вправи
МН 3.7	Графічні вправи
МН 3.8	Технічні вправи
МН 3.9	Групові вправи
4. Методи самостійного та індивідуального навчання	
МН 4.1	Рецептивний
МН 4.2	Репродуктивний
МН 4.3	Евристичний

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний

МН 4.4	Дослідницький
--------	---------------